

nad jeho správaním v skúšobnej dobe, ktorá mu bola ustanovená podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona v trvaní troch rokov. Podľa § 51 ods. 2 a 3 Trestného zákona mu bola zároveň uložená povinnosť spočívajúca v obmedzení nevykonávať predaj majetku spoločností v hodnote najmenej 5 000 eur, v ktorých vystupuje ako konateľ na území Slovenskej republiky, bez súhlasu probačného úradníka. S nárokom na náhradu škody okresný súd odkázal poškodeného – obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poškodený“), podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období na občianske súdne konanie (civilný proces).

3. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie vo svoj prospech sťažovateľ a v jeho neprospech krajský prokurátor. Sťažovateľ sa domáhal zrušenia rozsudku okresného súdu a oslobodenia spod obžaloby v zmysle § 285 písm. b) Trestného poriadku. O odvolaniach sťažovateľa a krajského prokurátora rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b), d), e) a f) Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu. Rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku, sťažovateľa uznal za vinného zo spáchania pokusu obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 14 ods. 1 a § 237 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol podľa 237 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2, 3 a 8, § 39 ods. 1 a 2 písm. a) a ods. 3 písm. c) a § 46 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere piatich rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) a ods. 4 Trestného zákona zaradil sťažovateľa do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň mu podľa § 61 ods. 1 a 2 Trestného zákona uložil trest zákazu činnosti vykonávať funkciu spojenú so správou cudzieho majetku na päť rokov a podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil ochranný dohľad na jeden rok, pričom s nárokom na náhradu škody odkázal poškodeného podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku na civilný proces. Odvolanie sťažovateľa zamietol podľa § 319 Trestného poriadku.

4. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, a to z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 5 Tdo 34/2019 z 20. júna 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“; spolu s napadnutým rozsudkom ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“) tak, že dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

5. V súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 bola vec 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3.1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 bola prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Rastislav Kaššák – predseda senátu, Jana Baricová a Miloš Maďar.

II. Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutým rozhodnutiam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:
- a) k porušeniu práv označených v bode 1 tohto uznesenia došlo z dvoch dôvodov rovnako sa vzťahujúcich na napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj na napadnuté uznesenie najvyššieho súdu;
  - b) prvý z dôvodov porušenia sťažovateľových práv spočíva v tom, že v dôsledku arbitrárneho postoja krajského súdu v otázke naplnenia znakov skutkovej podstaty príslušného trestného činu v rozpore s výsledkami dokazovania krajský súd rozhodol o ich preukázaní napriek tomu, že zo skutkovej vety je evidentné, že konanie sťažovateľa patrí do obchodnoprávnej sféry, „*teda do jurisdikcie civilných súdov*“. Poškodený s úspechom využil prostriedky civilného práva už v priebehu tohto trestného konania, čo je aj zahrnuté v skutkovej vete napadnutého rozsudku krajského súdu. Odvolací súd teda nerešpektoval princíp *ultima ratio* a zásadu subsidiarity trestnej represie, hoci konaním sťažovateľa nedošlo k prekročeniu hranice zo súkromnoprávnej sféry do sféry trestnoprávnej. Vo vzťahu k predmetným tvrdeniam sťažovateľ poukázal na rozhodnutia ústavného súdu;
  - c) druhý dôvod porušenia sťažovateľových práv spočíva v otázke výšky škody, o ktorej rozhodol krajský súd arbitrárne, keďže zo štyroch diametrálne odlišných znaleckých posudkov sa priklonil k znaleckému posudku, ktorý bol pre sťažovateľa najnepriaznivejší. V zmysle neho bola škoda určená ako škoda veľkého rozsahu, a to aj napriek „*neodstrániteľným rozporom*“ medzi jednotlivými znaleckými posudkami, ktoré ostali neodstrániteľné napriek výsluchom znalcov;
  - d) krajský súd sa neriadil pravidlom *in dubio pro reo*, podľa ktorého ak nie je v dokazovaní dosiahnutá úplná istota o existencii relevantných skutkových okolností, je potrebné rozhodnúť v prospech obvineného, pričom obdobne to platí aj pri rozhodovaní o výške škody v prípade neodstrániteľných pochybností;
  - e) ani dovolací súd sa neriadil princípom subsidiarity trestnej represie a zásadou *in dubio pro reo*, keď dovolanie sťažovateľa arbitrárne odmietol s tým, že dôvod dovolania nie je daný;
  - f) skutkové a právne závery napadnutých rozhodnutí sú ústavne nekonformné, napadnuté rozhodnutia sú extrémne arbitrárne a ústavne neakceptovateľné.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ku ktorému malo dôjsť nerešpektovaním zásady subsidiarity trestnej represie – princípu *ultima ratio*, princípu *in dubio pro reo* a arbitrárnosťou napadnutých rozhodnutí.

8. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný

súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie právnych predpisov s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

9. Ústavný súd poznamenáva, že v obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a je ich potrebné posudzovať spoločne (m. m. III. ÚS 236/2014).

10. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou v konaní, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, II. ÚS 580/2013 III. ÚS 438/2017).

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu

11. Ústavný súd najskôr pristúpil k posúdeniu námietok sťažovateľa vymedzených v čl. II bode 6 písm. b), c), d) a f) tohto uznesenia, v časti, v ktorej sťažovateľ vzniesol námietky proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

12. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že proti tomuto napadnutému rozsudku krajského súdu bol prípustný mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, ktorý sťažovateľ využil. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, či sa skôr konajúce súdy nearbitrárne a dostatočne (preskúmateľne) vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí s otázkami podstatnými pre rozhodnutie, ktoré predstrel na svoju obhajobu, sťažovateľ mal možnosť uplatniť dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý sa týka prieskumu obhajobného atribútu spravodlivého procesu. Keďže tak sťažovateľ nespravil, t. j. dovolanie vo veci podal, avšak nepodal ho aj z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, prichádzalo by do úvahy odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre neprípustnosť, keďže nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V rámci materiálneho prístupu k ochrane sťažovateľových práv však ústavný súd aj napriek tejto skutočnosti podrobil napadnutý rozsudok krajského súdu tzv. kvázimeritórnemu prieskumu.

13. Ústavný súd považuje v prvom rade za nevyhnutné uviesť, že sťažovateľ svoju argumentáciu o arbitrárnom prístupe krajského súdu k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu (okrem poukazu na výšku škody) alebo arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu ako celku v ústavnej sťažnosti ďalej konkrétne nerozvíjal. Na účel posúdenia týchto námietok sa oboznámil so znením napadnutého rozsudku.

14. Pokiaľ ide o znaky skutkovej podstaty dotknutého trestného činu, krajský súd sa k nim vyjadril vo viacerých častiach napadnutého rozsudku, ktorého odôvodnenie sa nachádza predovšetkým v rozsahu strán 11 až 16. Krajský súd považoval za preukázané, že v danej veci išlo o priamy úmysel sťažovateľa. V kontexte skutočnosti, že nešlo o „štandardnú“ obchodnú operáciu, krajský súd poukázal aj na samotný spôsob a dĺžku splácania kúpnej ceny, ktorú vyhodnotil ako absurdnú, keď bola nehnuteľnosť predaná za podmienok horších, ako bol jej samotný nájom, pričom išlo o „smiešnu“ cenu aj z pohľadu splatenia celkovej hodnoty nehnuteľnosti. Zároveň poukázal na porušenie povinností sťažovateľa v zmysle ustanovení zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „Obchodný zákonník“). V posudzovanom prípade krajský súd nemal pochybnosť o tom, že sťažovateľ sa dopustil skutku spôsobom popísaným vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku.

15. Ústavný súd sa ďalej zaoberal namietanou arbitrárnosťou v otázke stanovenia výšky škody v súvislosti s vykonaným znaleckým dokazovaním. Krajský súd sa aj k tejto otázke vyjadril (v rozsahu strán 12 a 13 napadnutého rozsudku), odôvodnil, prečo považoval znalecký posudok, z ktorého vychádzal, za jediný použiteľný (z viacerých znaleckých posudkov) na ustálenie výšky škody, v čom spočívala jeho odlišnosť, a poukázal aj na konkrétnosti, ktoré boli v prípadoch znaleckých posudkov sporné. Pokiaľ sťažovateľ namieta skutočnosť, že krajský súd sa priklonil k jednému zo znaleckých posudkov namiesto iných, ústavný súd pripomína, že nie je tzv. skutkovým súdom, a taktiež nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa. Znalecký posudok je dôkazný prostriedok, ktorý je objektom hodnotenia zo strany konajúceho orgánu tak, ako aj iné dôkazné prostriedky (m. m. III. ÚS 267/2014). Ústavný súd takisto judikoval (I. ÚS 67/06), že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva tiež zásada voľného hodnotenia dôkazov. Pokiaľ všeobecné súdy rešpektujú ústavné garancie (teda najmä čl. 46 až 50 ústavy), ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s ich hodnotením sám nestotožňoval. Ústavný súd zdôrazňuje, že v rámci poskytovania ochrany ústavnosti je povolaný korigovať výlučne len tie najextrémnejšie excesy, ktorých dôsledkom je porušenie ústavných alebo základných práv (m. m. II. ÚS 195/08). Pokiaľ teda sťažovateľ z dôvodu neodstrániteľných rozporov v znaleckých posudkoch namietal nerešpektovanie zásady *in dubio pro reo* krajským súdom, v zmysle ktorej „... ak nie je v dokazovaní dosiahnutá úplná istota, o existencii relevantných skutkových okolnostiach, ... je potrebné rozhodnúť v prospech obvineného“, pričom krajský súd také pochybnosti nezhliadol a svoje rozhodnutie týkajúce sa ustálenia výšky škody odôvodnil ústavne udržateľným spôsobom, ústavný súd tu nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených práv, dôvodnosť ktorých by mohol preskúmať po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ďalej ani nenamietal konkrétne nezrovnalosti, ústavný súd konštatuje ústavnú udržateľnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku aj v tejto jeho časti.

16. V kontexte namietanej arbitrárnosti prístupu krajského súdu ústavný súd ďalej uvádza, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu (s. 13 a 14, pozn.) vyplýva poukaz na (v tom čase) právoplatný rozsudok okresného súdu č. k. 60 Cb 12/2014 zo 17. marca 2017 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 41 Cob 168/2017 z 30. mája 2018, v zmysle ktorých súdy určili, že kúpna zmluva, ktorú uzatvoril sťažovateľ ako konateľ v mene poškodeného s obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ] (žalovaná strana v označenom konaní), je neplatná a poškodený je vlastníkom dotknutých nehnuteľností, ktoré sťažovateľ v jeho mene predal, čo bolo následne zohľadnené v rámci vývojového štádia trestného činu. Sťažovateľ bol teda odsúdený za pokus (a nie dokonaný trestný čin) obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a § 237 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného poriadku. Z napadnutého rozsudku tiež vyplýva, že krajský súd sa s dôkazmi o právoplatnom ukončení civilného sporového konania oboznámil na hlavnom pojednávaní.

17. Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti svoju ústavnoprávnu argumentáciu týkajúcu sa arbitrárnosti prístupu krajského súdu k otázke naplnenia znakov skutkovej podstaty príslušného trestného činu ani na tomto mieste v konkrétnostiach nerozvíjal, ústavný súd s poukazom na bod 14 až 16 tohto uznesenia konštatuje ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu v pertraktovanej časti. Pokiaľ sťažovateľ namietal celkovú nepreskúmateľnosť jeho odôvodnenia, ani v tomto mu nemožno prisvedčiť, a to aj vzhľadom na už spomínané odôvodnenie krajského súdu v rozsahu strán 11 až 16 jeho rozhodnutia. V nadväznosti na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

18. Ďalšia námietka sťažovateľa smerovala proti nerešpektovaniu princípu subsidiarity trestnej represie. Za súčasť tejto argumentácie považoval ústavný súd aj tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd rozhodol o naplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu v rozpore s výsledkami dokazovania, hoci aj zo skutkovej vety je evidentné, že spadá do obchodnoprávnej sféry. Ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci uvádza, že námietky prezentované sťažovateľom v ústavnej sťažnosti sú značne reštriktívnou reprodukciou argumentov sťažovateľa z jeho dovolania, ktoré podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Vyplýva to tak z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj dovolania sťažovateľa. Za danej situácie, vychádzajúc zo subsidiarity právomoci ústavného súdu a rešpektujúc inštančnú postupnosť pri uplatňovaní subjektívnych práv, predmetná okolnosť bránila tomu, aby rozhodnutie odvolacieho súdu podliehalo ústavnému prieskumu v tom rozsahu, v akom bolo predmetom prieskumu dovolacím súdom. Úloha ústavného súdu sa v tomto smere musí obmedziť na posúdenie ústavnej akceptovateľnosti vysporiadania sa najvyššieho súdu s dovolacou argumentáciou sťažovateľa, ktorú uplatnil v rozsahu uvedenom v ústavnej sťažnosti. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

19. Ústavný súd považuje za dôležité uviesť, že súčasťou námietok, ktoré sťažovateľ uplatnil v dovolaní, bolo aj tvrdenie, že krajský súd vo veci zrušil rozsudok okresného súdu a rozhodol sám bez toho, aby vykonal dokazovanie, čím konal v rozpore so zákonom, t. j. vydal napadnutý rozsudok bez opätovného vykonania dôkazov. Predmetnú námietku však sťažovateľ v ústavnej sťažnosti explicitne neuplatnil (okrem konštatovania, že tvorila súčasť dovolania, pozn.). Ústavný súd teda viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde,

pozn.) nebol oprávnený sa touto námietkou zaoberať, keďže by tým zreteľne prekračoval rozsah samotného návrhu.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu

20. Podstata námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu spočíva v tvrdení, že najvyšší súd sa neriadil princípom subsidiarity trestnej represie a zásadou *in dubio pro reo*. Sťažovateľ tiež namietal, že skutkové a právne závery napadnutého uznesenia sú ústavne nekonformné a extrémne arbitrárne.

21. Ústavný súd sa v medziach svojich právomocí zaoberal dôvodmi rozhodnutia najvyššieho súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľom namietaného porušenia práv označených v bode 1 tohto uznesenia, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu, a súčasne jeho ústavnú udržateľnosť.

22. Najvyšší súd sa odôvodnením odmietnutia dovolania sťažovateľa zaoberal na strane 7 až 9 napadnutého uznesenia. V relevantnej časti odôvodnenia vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku konštatoval, že v súvislosti s ním prichádzalo do úvahy skúmanie alternatívy, či skutok mal byť kvalifikovaný ako iný trestný čin, alebo že nie je trestným činom. Zároveň poukázal na skutočnosť, že uplatnený dovolací dôvod napĺňa aj prípadné zistenie o nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, prípadne iných právnych predpisov (napr. Obchodného zákonníka či iných), pokiaľ by tieto mali priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku. Z uvedeného je teda zrejmé, že pojem *ultima ratio* síce najvyšší súd explicitne nepoužil, avšak k možnosti posúdenia skutku ako nie trestného činu sa vyjadril, avšak k takému záveru na základe skutkovej vety nedospel. Naopak, najvyšší súd skonštatoval, že právna kvalifikácia skutku plne zodpovedá priebehu skutkového deja v napadnutom rozsudku krajského súdu tak po objektívnej, ako aj subjektívnej stránke. Námietky sťažovateľa smerujúce proti právnej kvalifikácii skutku považoval za neopodstatnené.

23. Vo vzťahu k princípu *ultima ratio* sťažovateľ v ústavnej sťažnosti upozornil aj na rozhodovaciu prax Ústavného súdu Českej republiky, ako aj Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorú však ďalej nekonkretizoval a na žiadne z ich rozhodnutí nepoukázal. Ústavný súd však v tejto súvislosti v rámci diskusie k uvedenej problematike doktríny *ultima ratio* v trestnom práve vo všeobecnosti dáva do pozornosti aj názor, že pokiaľ došlo k spáchaniu trestného činu, ktorého skutková podstata bola vo vzťahu ku všetkým jej znakom naplnená, nemôže štát rezignovať na svoju rolu pri ochrane oprávnených záujmov fyzických a právnických osôb iba s odkazom na primárnu existenciu inštitútov občianskeho práva či iných právnych odvetví (napr. správneho alebo obchodného práva), v rámci ktorých môže dôjsť k zabezpečeniu práv poškodenej osoby (m. m. napr. uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 3 Tdo 82/2012-18 z 8. februára 2012). V nadväznosti na to ústavný súd dopĺňa, že ak by sa bez výhrad mala doktrína *ultima ratio* využívať v trestnom práve pri akomkoľvek trestnom čine či za akýchkoľvek skutkových okolností, mnohé zo skutkových podstát (napríklad zo 4. hlavy či 5. hlavy Trestného zákona, pozn.) by stratili svoje opodstatnenie a zmysel, keďže takmer v každom prípade je možné využiť inštitúty civilného práva na ochranu práv poškodeného. Princíp *ultima ratio* tak nemá slúžiť ako generálny exkulpáčny dôvod, ale prednostne má byť využívaný na to, aby trestné právo ako odvetvie verejného práva (slúžiace k ochrane primárne celospoločenských hodnôt) neprimerane neprerastalo do štandardných súkromnoprávnych vzťahov (súčasťou ktorých je napríklad aj podnikateľské riziko či doktrína

„*právo patri bdelým*“ a pod.). V tomto ohľade spravidla nemôže ostať nepovšimnutá ani účinnosť, nevyhnutnosť či vhodnosť dostupných súkromnoprávných prostriedkov nápravy pre poškodeného. Či ide v individuálnych okolnostiach prejednávanych vecí na tieto účely o štandardné súkromnoprávne vzťahy, musí byť pritom posúdené orgánmi činnými v trestnom konaní a všeobecnými súdmi so zreteľom na konkrétne skutkové okolnosti, ktoré vystanú z vykonaného dokazovania. Výsledky tohto procesu musia byť následne zrozumiteľne a presvedčivo artikulované v rozhodnutiach príslušných orgánov verejnej moci.

24. Sťažovateľ však konkrétne poukázal na rozhodnutia slovenských súdov týkajúce sa uplatňovania zásady subsidiarity trestnej represie. V súvislosti s princípom *ultima ratio* ako interpretačným pravidlom dal do pozornosti nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 402/2008 z 1. apríla 2009. V danom prípade však išlo o iný trestný čin a diametrálne odlišnú skutkovú situáciu, pričom sťažovateľom citovaná časť z neho nie je v rozpore s výsledkami, ku ktorým dospeli v pertraktovanom prípade všeobecné súdy. Pokiaľ ide o závery ústavného súdu k princípu *ultima ratio* v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 294/2010, na ktoré sťažovateľ obdobne upriamil pozornosť, ústavný súd podotýka, že citovaná časť rozhodnutia vyplývala z tzv. odlišného stanoviska jedného zo sudcov rozhodujúcich v danom konaní, ktoré samozrejme má svoje opodstatnenie a relevanciu, avšak nebolo obsahom v danej veci prijatého nálezu, ktorým sa ústavnej sťažnosti nevyhovelo. Zároveň je nutné uviesť, že sťažovateľom prezentovaná citovaná časť tohto odlišného stanoviska nebola jeho súčasťou tak, ako ju cituje sťažovateľ, ktorý spojil jej jednotlivé rôzne úseky do jednej celkovej citácie. Ani časti z rozhodnutí ústavného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. IV. ÚS 55/2009 a sp. zn. I. ÚS 316/2011, na ktoré sťažovateľ poukázal, podľa názoru ústavného súdu neodporujú skutočnostiam prezentovaným všeobecnými súdmi v napadnutých rozhodnutiach. O to viac, ak sa k ich relevancii či aplikácii práve na pertraktované trestné konanie a v ňom vydané napadnuté rozhodnutia sťažovateľ podrobnejšie nevyjadril.

25. Vo vzťahu k sťažovateľovej námietke, že najvyšší súd sa neriadil princípom *in dubio pro reo*, je potrebné uviesť, že túto námietku sťažovateľ uplatňoval v ústavnej sťažnosti v súvislosti s ustálením výšky škody a tvrdenými neodstrániteľnými pochybnosťami v znaleckom dokazovaní. Ústavný súd dáva do pozornosti závery najvyššieho súdu o tom, že dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, ktoré nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Podľa záverov najvyššieho súdu to boli práve skutkové zistenia vyjadrené vo výrokovvej časti napadnutého uznesenia, ktoré sťažovateľ dovolaním napádal. Podľa názoru najvyššieho súdu hodnoteniu dôkazov nebolo možné nič vyčítať, krajský súd jasne vymedzil, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa spravoval. Tiež sa plne stotožnil so skutkovými zisteniami, v nadväznosti na čo odkázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku, a teda je zrejmé, že žiadne pochybnosti v skutkových zisteniach nevhliadol. Ústavný súd nemôže v tomto smere najvyššiemu súdu nič vytknúť, keďže námietka proti nedodržaniu princípu *in dubio pro reo* sa týkala jednoznačne skutkových okolností prípadu (pozri bod 14 až 17 tohto uznesenia). Pokiaľ časť svojho odôvodnenia prezentoval najvyšší súd poukazom na napadnutý rozsudok krajského súdu, tento postup možno považovať za síce krajnú, no ešte stále ústavnoprávne akceptovateľnú alternatívu odôvodnenia (m. m. IV. ÚS 41/08, IV. ÚS 314/08).

26. Pokiaľ najvyšší súd neposkytol sťažovateľovi explicitnú odpoveď vo vzťahu k zásade subsidiarity trestnej represie či uplatneniu, resp. neuplatneniu princípu *in dubio pro reo*,

je nevyhnutné uviesť, že z ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by námietky sťažovateľa v týchto konkrétnych otázkach explicitne smerovali voči absencii či nedostatku ich odôvodnenia, ale smerovali k „*nerespektovaniu*“ týchto zásad pri posúdení veci. Z napadnutého uznesenia naopak jasne vyplýva, že právnou kvalifikáciou skutku sa najvyšší súd zaoberal. Zároveň sumarizoval, že skutkové závery všeobecných súdov nemôže meniť. Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že napadnuté uznesenie je celkovo ústavne nekonformné, neakceptovateľné a extrémne arbitrárne, ústavný súd uvádza, že o arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Taký nedostatok ústavný súd v napadnutom uznesení nezhliadol.

27. Pokiaľ sťažovateľ vyjadril nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu, resp. s posúdením jeho dovolania najvyšším súdom, ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú rozhodovaciu činnosť (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektujúcu názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu (spravodlivý súdny proces) stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade s právnym názorom strán v konaní vrátane ich dôvodov a námietok.

28. V nadväznosti na spôsob sťažovateľom prednesených námietok v ústavnej sťažnosti ústavný súd nezistil možnosť porušenia ním označených práv, dôvodnosť ktorého by mohol preskúmať po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, v dôsledku čoho ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

29. Z dôvodu komplexnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ síce namietal porušenie práv označených v bode 1 tohto uznesenia napadnutým uznesením najvyššieho súdu, avšak návrh na jeho zrušenie v petite ústavnej sťažnosti, t. j. v návrhu, o ktorom by mal ústavný súd rozhodovať, neuplatnil.

30. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu